

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΟΝΟΥΦΡΙΟΝ.

Α.

Καλύδια Κουβαρά 8 Ιανουαρίου 1881.

Ἀγαπητέ μου Κουμπάρε Κὺρ Ὀνούφριε,

Χαῖρε !

Πρῶτον ἔρχομαι νὰ ἐρωτήσω διὰ τὴν ποθητὴν μου υγιάν σας, καὶ δευτέρον ἂν ἐρωτᾶτε καὶ δι' ἐμᾶς χάριτι θεῆα υγιαίνομε, μονάχα τὸ μεγάλο μου παιδί ὁ βαφτιστικὸς σας ὁ Ἀντωνάκης ἐβγαλε τὸ πόδι του στὸ κυνήγι ποῦ πῆγε νὰ σκοτώσῃ ἓνα λαγὸ γιὰ τὸ νωθὸ του, τὸ μικρὸ μου τὸ κορίτσι ἡ Περσεφόνη θερμαίνεται, καὶ τῆς γυναϊκᾶς μου πονεῖ συχνὰ τὸ κεφάλι, μὰ κείνη δὲ τῶχει ἀπὸ ἀνύπαντρη. Τρίτον ἔρχομαι νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μοῦ στέλνῃς ἀπὸ καμμιά φορὰ ἴλιγαις ἐφημερίδες νὰ περνῶ τῆς ὥραις μου καὶ νὰ μαθαίνω καὶ τί γίνεται γιὰτὶ ἂν καὶ εἴμαστε ἴλιγαις ὥραις μακριὰ ἀπ' τὴν Ἀθῆνα μολαταῦτα μᾶς ἔχουν ἀφίσει εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου καὶ δὲν μᾶς θυμοῦνται παρὰ ὅταν κοντοζυγόνουν ἡ ἐκλογαίς, καὶ πῖθ γρήγορα μαθαίνουν τὰ νέα τῆς Ἀθῆνας στὴν Ἀμέρিকা παρὰ στὰ Καλύδια τοῦ Κουβαρά· ἔχομε μάλιστα μερικὸς γέρους ποῦ δὲν ἔπρηνε ἀκόμη χαμπάρι πῶς διῶξαν τὸν Ὀθωνα, ἂν ἐρωτᾶς δὲ καὶ περὶ διὰ τὸ Σύνταγμα δὲν ἔξερει κανεὶς τί τοῦ γίνεται—ἂν καὶ νὰ ποῦμε τὴ μαύρη ἀλήθεια καὶ γὼ δὲν πᾶω παρακάτω γιὰτὶ ἀλλοιῶς τὰ διαβάζω στὰ χαρτιά κι' ἀλλοιῶς βλέπω πῶς γίνονται—ἂς εἶναι ὅμως, ἄλλη φορὰ θὰ τὰ ποῦμ' αὐτὰ καλλίτερα καὶ θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μοῦ λύτῃς μερικαὶς ἀπορίαις ποῦχω. Κατὰ τὸ παρὸν σὲ θερμοπαρακαλῶ νὰ μὴ λησμονήσῃς νὰ μοῦ στείλῃς ἐφημερίδαις γιὰτὶ ἔχω νὰ διαβάσω κάμποσες ἡμέραις καὶ πᾶω

νὰ σκάσω, γιὰτὶ ὁ κουμπάρος μου ὁ Σταυράκης ποῦ ἐλάβαινε πάντοτε αὐταὶς τῆς φροντίδαις καθὼς γνωρίζετε τῆς προάλλαις σὰς ἄφησε χρόνους.

Σὲ εὐχαριστῶ ποῦ δὲν με ξεχάσῃς γιὰτὶ καθὼς μοῦλεγε ὁ φίλος ὁ Παππα-Σταμάτης—καλλίτερος νὰ μὴν εἶναι ἀπὸ τοῦ λόγου σας—τὸν ἐρωτοῦσε, λέει, μὴν ἔβρα ἂν θέλω νὰ με διορίσῃς δημοδιδάσκαλο σὺν ἔσθ' ἡ ἀντιπολίτευσις στὰ πράγματα... Ὅχι κουμπάρε μου! ὄχι καλέ μου κουμπάρε! ἀπὸ ἰδῶ καὶ δέκα χρόνια ποῦ μ' ἔπαυσ' ἓνας πατριώτης μας βουλευτῆς εἰς τὸ χωργιὸ μου, καλλιεργῶ τὰ χτήματά μου, ζυπνῶ πρῶτ' πρῶτ' με τὸν πετεινὸ μου, κοιμᾶμαι ἄνωρ' ἄνωρ' με τῆς ὄρνιθές μου, σκάβω, φυτεύω, ὀργώνω, σπέρνω, θερίζω, κλαδεύω, τρυγῶ, πατῶ, τρώγω, πίνω, περνῶ σὺν θέλει ὁ θεὸς καὶ κἀνεὸς δὲν ἔχω ἀνάγκη. Γὴν Κυριακὴ μετὰ τὴν ἐκκλησίαν πηγαίνω καμμιά ὥρα στὰ μαγαζεῖα καὶ βλέπω τοὺς φίλους κάνομε κι' ἀπὸ κἀνενα σκαμπίλι, ὕστερα γυρνῶ στὸ σπίτι μου στέλνω τὴν κόρη μου μακριὰ με δύο κατσίκαις καὶ πεντέξη προβατάκια ποῦχω, στέλνω πῖθ μακριὰ τὰ δύο μου παιδιὰ με τοὺς δύο μου γαδάρους γιὰ νὰ μὴ με ξεκουφαίνουν με τῆς φωναῖς τους, ἡ κότταις, ἡ γάλλοι, καὶ ἡ χῆνες μου βόσκουν στὸν κάμπι, λέω καὶ τῆς γυναϊκᾶς μου ἄμμε τώρα καὶ ἡ εὐγενίς σας στὴ γειτόνισσα, κι' ἔτσι μένω ὀλομόναχος στὸ σπῆτι καὶ διαβάζω γιὰ νὰ μὴν ξεχάσω τὴν παλιὰ μου τέχνη, καὶ κάθομαι ἡτυχος, ἡσυχος, χωρὶς νὰ με πειράξῃ κανεὶς, σὺν στρεῖδι σὲ κἀρίνα Ἑλληνικοῦ θωρακωτοῦ.

Τί τὰ θεὸς τὰ λόγια, κουμπάρε μου, ἐμεῖς οἱ χωρικοὶ τὰ βλέπομε τὰ πράγματα πῖθ ἀλλοιῶτικα ἀπὸ σὰς τοὺς Ἀθηναίους καὶ μοῦ φαίνεται σὺν νὰ τὰ βλέπομε πῖθ σωστὰ γιὰτὶ ἔχομε πῖθ γερὰ μάτις ἀπὸ σὰς μὸλα σας τὰ γυαλιὰ... ἂμ' δὲν ὑποφέρνουνται τὰ παράξενά σας· κάθε φεγγάρι ἀλλάζετε φόρους καὶ κάθε μῆνα νόμους, πότε με τὴ μὴ πρόφασι πότε με τὴν ἄλλη κάνετε τὸν δυστυχημένον τὸ

καὶ ὅταν ἐφώνησεν ὁ ἄνθρωπος, ἀκούεται ἤχος ὁ αὐτός ;

Κ. Ναί, τώρα τὸ ἐνόησα, ἀλλὰ πῶς κατορθώνεις, ἄμα θελήσῃς, νὰ τεθῆ εἰς παλμικὴν κίνησιν ἡ ἐγκεντρὶς πρώτη καὶ ἔπειτα ὁ ἄηρ, ἥτοι τὸ ἀντίστροφον ἐκείνου, ὅπερ ἐποίησας τὸ πρῶτον ;

Γ. Τὸ μεταλλικὸν φύλλον κολλῶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυλίνδρου, τοῦτον δὲ, ἐν ᾧ ἡ ἐγκεντρὶς τηρεῖ ἀμετάβλητον τὴν αὐτὴν πάντοτε θέσιν τῆς, στρέφω περὶ τὸν ἄξονά του, ἀλλ' ὁ κύλινδρος οὗτος προχωρεῖ τότε συγχρόνως καὶ κατὰ μῆκος, ὡς ὁ ξύλινος κοχλίας τοῦ βιβλιοδέτου καὶ στρέφεται οὗτος καὶ προχωρεῖ σὺναμα, ἔπεται ὅτι ἡ σταθερὰν τὴν θέσιν τῆς τηροῦσα ἐγκεντρὶς νέα πάντοτε σημεῖα ἀλλὰ τοῦ μεταλλικοῦ φύλλου θέλει διατρυπᾶ (α) ἐν ᾧ πάλ्लεται, τοῦ ἀνθρώπου ὀμιλοῦντος. Διατρυπηθείσης λοιπὸν ὠρισμένως τῆς μεταλλικῆς ἐπιφανείας τοῦ κυλίνδρου, ἀρκεῖ, ἄμα παύσῃ τοῦ λοιποῦ ὁ ἄνθρωπος τοῦ ὀμιλεῖν καὶ ἡρεμήσῃ ἡ ἐγκεντρὶς εἰς τὴν οἰκείαν αὐτῆς θέσιν, νὰ στρέψω τὸν κύλινδρον ἀντιρρόπως, ὥστε νὰ φέρω πάλιν τὴν ἐγκεντρίδα

ἐν τῇ πρώτῃ ὀπῇ, ἣν ἠνέφξε κατ' ἀρχάς, καὶ τούτου γενομένου, νὰ στρέψω τὸν κύλινδρον ὡς τὸ πρῶτον καὶ μετὰ τὴν αὐτὴν ταχύτητα, ἡ ἐγκεντρὶς τότε θέλει διαδοχικῶς εἰσδύει εἰς τὰς αὐτὰς ὀπὰς τὰς ἠνεφωμένας, τοῦ κυλίνδρου στρεφομένου, καὶ θέλουσι πάλ्लεσθαι ἡ ἐγκεντρὶς, ἡ μεμβράνα καὶ ὁ ἄηρ καθ' ὅν τρόπον ἀκριβῶς ἐπάλ्लοντο τὸ πρῶτον, ὅτε ἡ ἐγκεντρὶς ἠνοιξε τὰς ὀπὰς, τοῦ ἀνθρώπου ὀμιλοῦντος, θέλει προκύψει λοιπὸν ἐκ τῆς αὐτῆς παλμικῆς κινήσεως τοῦ ἀέρος ἡ αὐτὴ φωνή, ὅπερ κατάδηλον.

Κ. Παράδοξον μὲν τὸ φαινόμενον, ἀλλ' εὐεξήγητον κατὰ τὰς γνωστὰς ιδιότητας τῆς παραγωγῆς τοῦ ἤχου, πῶ δὲ τὸ ἐφεῦρεν ὁ Edison δὲν μοὶ λέγετε ;

Γ. Τὸν ἐφώτισεν ὁ Θεός· ἐσκέπτετο καὶ εἰργάζετο ἡμέραν καὶ νύκτα ἀντὶ νὰ κακολογήτῃ τὸν κόσμον καὶ νὰ κολάζῃ τὴν ψυχὴν του, ὡς ποιεῖ τὸ «Μὴ Χάνεσαι.»

Α. Σ. Στρούμπος.

(α) Ὅπως αἱ ὀπᾶι γίνονται βαθύτεραι, ὑπάρχει ὑπὸ τὸ φύλλον αὐτὰς ἐπὶ τοῦ κυλίνδρου ἐσκαμμένοις.

χωργιάτη τὴ μισή του ζωὴ νὰ δουλεύῃ στρατιώτης καὶ τὴν ἄλλή μισὴ νὰ δουλεύῃ γιὰ νὰ βγάλῃ τοὺς φόρους ποὺ ἔπρεπε νὰ πληρώσῃ ὅταν ἦτανε στρατιώτης!! πότε διαβάζω καὶ μὲ φαίνεται πῶς κοντεύομε ν' ἀκούσωμε τὸν ἑσπερινὸ στὴν Ἁγιά-Σοφιά, πότε ἀπελπίζομαι πῶς δὲν θὰ πάρωμε οὐτε τὸ Δομοκὸ· πότε ἡ Ἀγγλία ἔμπρὸς, πότε ἡ Γαλλία ἔπίσω, πότε ἡ Γερμανία ἄς τους νὰ φαγωθοῦνε, πότε ἡ Ῥωσσία εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, τᾶχασα κ' ἐγὼ, ἔχω στὸ κεφάλι μου ἀπ' τὰ νεύατα μου φυλαγμένο καμπόσα δράμια μυαλὸ μὰ πάει νὰ μοῦ φύγῃ κι' αὐτό!! Μιὰ ἡμέρα διάβαζα στὸν «Αἰῶνα» ἕνα ἄρθρο ποὺ εἶχε ἐπιγραφή μὲ μεγάλα γράμματα «τὸ εὐάγγελον μῆνυμα» πετάχτηκα μιὰ, δάγκασα μάλιστα καὶ τὴ γλῶσσά μου κι' ἀκόμη μοῦ πονάει, κυττάζω ὕστερα τί νὰ ἰδῶ κούφια καρύδια καὶ ἔμεινα μὲ τὸ εὐάγγελο, κρίμας τὰ κεφάλια σας ποῦναι καὶ τί ὠμορφα χτενισμένα.

Ἀλήθεια, τί ἔπκθ' ὁ Δήμαρχός σας; κῆρε, λέει, τὴν Ἀθηνᾶ μὲ Φειδία, μὲ φειδία μὲ γοργόναις, μὲ μέ... στὴν ἀρχὴ νόμιζα πῶς εἶδε ὄνειρο σὰν κ' ἴκεινον ἀπ' τὴν Κόρινθο, ἄμα ὅμως διάβασα πῶς τηλεγράφητε δεξιὰ ζερβά ἔπιστεψα πῶς εἶν' ἀλήθεια. Ἔνα μόνο ἔχω κρυφὸ παράπονο· γιατί τάχα νὰ τηλεγραφήσῃ εἰς τὸν λόρδο Δήμαρχο τοῦ Λονδίνου καὶ νὰ μὴν τηλεγραφήσῃ καὶ ἑστὸν ἑδικὸ μας Δήμαρχο στὴν Κερατιὰ μὲ συμπάθει· τάχατες πῶς εἶναι λόρδος τί μ' αὐτὸ, κι' ὁ ἑδικός μας ὁ Κύρ Ντεμάρης εἶναι νοικοκύρης ἄνθρωπος καὶ νοικοκύρης πρῶτος!

Αἰωνία ἡ μνήμη καὶ τοῦ Ζωρζῆ τοῦ Δομοκαίτη!

Αὐτὸς ὁ φωνογράφος, ἀλήθεια, ποῦ γίνεται τόση κουβέντα ἀλήθεια εἶναι ἡ ψέμμα; κάποιος μοῦ εἶπε πῶς ὁ Κύριος Κατσανδρῆς ἔλεγε πῶς εἶναι βαγαποντιαίος. Ἄν εἶν' ἀλήθεια βάλε, παρακαλῶ κουμπάρε, τὸ Δεσπότη νὰ μιλήσῃ καὶ στείλῃ μοῦ ἕνα φωνογράφο γιατί ἔχω χρόνια νὰκούσω Δεσπότη!

Γράψε μοῦ σὲ παρακαλῶ τί εἶναι αὐτὴ ἡ «καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις» γιατί ἔχει ὁ γυιὸς μου ζωγραφισμένα μὲ καραμπογιὰ ἕνα καρδίι ποῦ εἶναι ἄιντε! ὥστε ἂν βγαίνει κἀνενας παρᾶς νὰ στείλωμε, ἂν καὶ γὼ τοῦ τῶλεγα παιδί μου μὴ βασανίζεσαι ἄδικα καὶ δὲν ἔχεις τὰ μέσα.

Μία ἄλλη χάρη θὰ σὲ παρακαλέσω· προχθὲς πηγαίναμε μὲ τὸν παπᾶ-Σταμάτη στ' ἀμπέλια μας καββάλα, καὶ παρατρέξαμε γιατί ζωὴ νᾶχουνε καὶ τῶν δυονῶ μας τὰ ζᾶ εἶναι σπύρτο μοναχὸ, μὰ νὰ σοῦ ἔπῳ τὴν ἀλήθεια μὲ πέρας' ὁ κηππᾶς, καὶ δὲν φτάνει αὐτὸ, μόνο μοῦ καυχώτανε καὶ μοῦλεγε πῶς ὁ Σιδηρόδρομός σας τρέχει τρεῖς φοραὶς σὰν τὸ γάδαρό του ἐγὼ τοῦπα τ' ὀλιγώτερο ἑφτά, κι' ἔτσι βάλουμε στοίχημα ἀπὸ μιὰ χιλιάρικη ῥετσινάτο, ὥστε σὰν νὰ λέμε ῥώτησε σὲ παρακαλῶ καὶ γράψε μοῦ ἡ μηχανὴ τοῦ σιδηροδρόμου σας πόσων ὀνων δύναμι ἔχει;

Ὁ Βιτάλης πασᾶς εἶδα ὅτι ἀπὸ ὑποστράτηγος ἔγινε ἀντιστράτηγος, μπράβο του· ξέρεις ποῦθε κρατᾶει ἡ σκούφια του; σὰν Ῥωμῆς μοῦ μυρίζει.

Ἐδιάβασα, ἀλήθεια, καὶ τὴν «Ἐλευθερία» καὶ νόμιζα πῶς θὰ μάθω πῶς γιὰ τὸ ζήτημα τῆς Ἡπειροθεσσαλίας τὴν πᾶσ' ἀλήθεια, ἀλλ' ἀντὶς γιὰ ἄρθρο τί νομίζεις ὅτι εἶδα; Ἄ ἱστορία τοῦ ἑναερίου ἰχθύος ὑπὸ Πύρλα» ἕκαμα τὸ σταυρὸ μου...

Ἐμαθα πῶς ὁ Μικράκης ἐκήρυξε τὸν Ἅγιο Μητροπολίτη αἰρετικὸ καὶ ἐδημοσίευσε καὶ ἕνα παράρτημα, στείλε μοῦ το σὲ παρακαλῶ δίχως ἄλλο... τὸ ξέρω ποῦ σᾶς

δίνω μεγάλο βᾶρος ἀλλὰ καὶ γὼ ἂν ἦμαι ἄνθρωπος θὰ τὸ γνωρίσω μιὰ ἡμέρα, ἂν βάλῃς μάλιστα καμμιὰ φορά καὶ κάλπη γιὰ βουλευτῆς θὰ ἴδῃς τί ἀξίζει ὁ κουμπάρος σου ὁ Παχούμιος, ἀνάθεμα τὸν ἕναν ποῦ θὰ μᾶς φύγῃ...

Τί θὰ ἔπῃ σὲ παρακαλῶ ἀφασία; γιατί δὲν ἔχω λεξικό· ἕνα ἄρθρο στὰς Νέας Ἰδέας ἔτσι ἀρχίζε «Πλήρης ἀφασία ἐπικρατεῖ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ κρατοῦντος εἰς προσοχὴν πάσας τὰς ἑλληνικὰς διανοίας» ἐστάθηκα ὡς ἰδῶ καὶ ἔλεγα μονάχος μου, ἀφασία ἀφασία, τί διάβολο θὰ ἔπῃ· τάχατες ὅτι τὸ ζήτημα ἐχάθη καὶ δὲν φαίνεται, ἢ ὅτι δὲν γίνεται λόγος πῶς γι' αὐτό· μὰ πάλι ἀφοῦ χαλάει ὁ κόσμος! ἔμπορεῖ ἄλλο νὰ θέλῃ νὰ ἔπῃ, Νέαις ἰδέαις εἶν' αὐταὶ δὲν εἶναι παίξε γέλασε, τὰ ἑδικὰ μου γράμματα παλῶσανε, ῥώτησα καὶ τὸν παπᾶ-Σταμάτη κι' αὐτὸς μοῦ εἶπε πῶς θὰ ἔπῃ ἔνταραβέρι, μὰ δὲν τὸν πιστεύω, ὥστε σὰν νὰ λέμε θὰ μοῦ κἀνης κι' αὐτὴ τὴ χάρη.

Ἐμαθα πῶς ὁ γυιὸς τοῦ Βουλευτοῦ Κωνσταντᾶ διωρίσθη Γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἀπροσεκολλήθη» εἰς τὴν πατρίδα του, προκίτερα εἶχε προσκολληθῆ κι' ὁ γυιὸς τοῦ Βουλευτοῦ Ζερβοῦ εἰς τὴν ἑδική του πατρίδα κι' αὐτὸς· πάει καλά ἂν ἦναι αὐτὸ τῆς μόδας τώρα, ἂν καὶ ὅπως σᾶς εἶπα, θέσι δὲν θέλω, μολοντοῦτα φρόντισε ἂν θέλῃς νὰ μὲ προσκολλήσῃς καὶ ἔμένα στὸ σπῆτι μου καὶ δός μοῦ ὅτι θέσι θέλεις φτάνει νὰ βγαίνουν τὰ στραβά τὰ ἔξοδα· νὰ μὴν ἀλλάξω ὅμως τὴ φρεσιὰ μου γιατί ὀρκίστηκα φουστανελλᾶς νὰ πεθάνω.

Γιὰ τὴν ὑπόθεσι τοῦ κουμπάρου μου τοῦ Κύρ Καλλιγᾶ θὰ σοῦ γράψω σὲ ἄλλο μου γράμμα.

Δὲν ἔμπορῶ ὅμως νὰ τελειώσω τὸ γράμμα μου χωρὶς νὰ σοῦ γράψω τὴ μεγάλη μου χαρὰ γι' αὐτὰ ποῦ διάβασα στῆς ἑφημερίδαις ποῦ κατάφερε ὁ Ἑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν, ἐδιάβασα δηλαδὴ ὅτι «τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν συνέστησεν ἐπιτροπὴν ἐξ 20 ἀτόμων ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ, ὅπως μελετήσῃ τὰ ζητήματα τὰ δυνάμενα νὰ διαφωτίσωσι τὴν κυβέρνησιν περὶ τε τῶν αἰτίων τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς προσόδου (!) τῆς παρακμῆς ἐν τῇ ἐμπορικῇ ἡμῶν ναυτιλίᾳ καὶ περὶ τῶν προσφορωτέρων μέσων δι' ὧν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἀνόρθωσις καὶ ἡ ἐπαρκὴς αὐτῆς ἀνάπτυξις, εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἰσέλθῃ ἐπιτυχῶς εἰς τὸ σημερινὸν στάδιον τοῦ παγκοσμίου συναγωνισμοῦ τῆς ἐπιμπορίας ναυσιπλοΐας τῶν θαλασσῶν»... Μπρέ, μπρέ, μπρέ, ἐφώνασα! γιατί ζαλίστηκα στὰ σωστά μου, καὶ ἔπιασα τὸ κεφάλι μου μὲ τὰ δύο μου τὰ χέργια—μὰ ἦν' ἀλήθεια καὶ πολὺ βαθεῖα Ἑλληνικά—καὶ εἶπα βέβαια τώρα καὶ ἔμπρὸς ἀντίο φτώχεια! νὰ μεγάλο ζήτημα! καὶ πολὺ καλά ἔπτεχε καὶ τὴν ὥρα γιὰ τέτοια πράγματα ὁ ὑπουργὸς... μὰ κουμπάρε μου αὐτὰ τὰ ζητήματα λύνονται μὲ ἐπιτροπαίς; Ἄ ἔυλογητὸς ὁ Θεὸς!!

Ταῦτα καὶ μένω.

Υ. Γ. Ἐμαθα πῶς ὑπάρχει μιὰ ἱστορία αὐτῆς Ἀθῆνῆς στείλτη μοῦ σὲ παρακαλῶ.

Ἐν βίᾳ.

Σὲ γλυκοασπάζομαι ὁ κουμπάρος σου

Παχούμιος.